

İKDAM GAZETESİ YAZARI İLE MÜLAKAT*

Yakup Kadri (KARAOŞMANOĞLU)

–Sayın Paşa, Dumlupınar Meydan Savaşı kazanıldıktan sonra ordulara ilk hedefin Akdeniz olduğunu söylemişsiniz. “İlk hedef” deyimini kullanmakla izlenmesi gereken ikinci ve üçüncü hedefler bulunduğunu üstü kapalı olarak duyurduğunuz anlaşılıyor. Lütfen bu konuda biraz bilgi verir misiniz?

Duraksamadan cevap verdiler, dediler ki:

–Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularının görevi “Misakımillî” hükümlerini gerçekleştirmektir.

Türk halkı alçak gönüllü, millî sınırları içinde tüm medeni insanlar gibi tam anlamı ve kapsamıyla özgür ve bağımsız yaşayacaktır. Ancak bilirsiniz ki askerî hareket, siyasal çalışmaların umutsuz olduğu noktada başlar. Umudun güven verici bir biçimde geri dönüşü orduların hareketinden daha hızlı amaçlara ulaşmayı sağlayabilir.

Başkomutanın şu son cümlesi bana atideki suali sorma yürekliliğini verdi:

–Herhâlde dedim, bu amaçlara ordu ile ya da diplomasi yoluyla ulaşmak konularındaki görüşünüzü bilmek çok yararlı olur sanıyorum.

Sayın Paşa, aynı kesin tavır ile:

–Hiçbir zamanda boş yere kan dökmek istemedik ve istemeyiz, dedi. Milletimizin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçek düşüncesi böyledir. Şimdiye kadar dökülen kanların sorumluları medeniyet âlemince tanınmış ise kötü olayların sürmesine gerek yoktur.

Mustafa Kemal Paşa'ya tasarladığı barışın türü ve niteliğine ilişkin bir soru daha sormak istedim, dedim ki:

–Yunan ordusunu, yıllarca kendi topraklarını bile savunmada güçsüz bırakacak bir biçimde darmadağın ettiniz, böyle büyük ve yok edici bir zaferden sonra barışın oluşumunda siyasal görüşmeleri çetinleştirecek bazı yeni şartlar söz konusu edilecek midir?

Başkomutan gülümsedi:

–Bu soruyu sormakla yararlı bir iş yaptığınızı sanırım. Yalnız sizin değil, tüm dünyanın bize böyle bir soru yöneltmeye hakkı var ve siz alacağınız cevapta tüm dünyayı doyuma ulaştırmaya aracılık etmiş olacaksınız. Öncelikle herkesin kesinlikle bilmesi gerekir ki Türkiye’de hükümet, halkının yazgısını kendi eline almasıyla kurulmuş bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetidir. Ve yine herkesin açık olarak bilmesi gerekir ki bugünkü Türkiye halkı yüzyıllarca kendi karar verme gücünü ve kendi yönetimini başkasının elinde görmeye katlanan halk değildir ve asıl bilinmesi gereken yön de bugünkü Türk halkının ve hükümetinin hırs peşinde koşup kendi evini unutan ve yıkık bırakan serüvenci insanlardan olmadığıdır. Bundan dolayı kesinlikle söyleyebilirim ki hükümetimiz zafer sevinciyle gerçek ve yaşama hakkıyla ilgili çıkarlarını unutacak kadar serserim olmamıştır. Biz yalnız açık haklarımızı güvenle elde etmekten oluşan ilkeleri izleriz. Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulurken hangi konuları önemli ve gerekli görmüş ise bugün bile aynı şeyleri söz konusu eder.

Bunun üzerine nasıl oldu bilmiyorum, konuşmamız birdenbire ordularımızın elde ettiği olağanüstü zafer ve bu zaferi gerçekleştiren büyük savaşa geçiverdi. Başkomutanımız, bazılarının zannettiği ve savunduğu gibi saldırımızın ansızın bir baskın biçiminde gelişmediğini söylüyor. Ona göre bu, geçen yıl Sakarya’da yapılan karşı saldırının devamı

---

* Mustafa Kemal Paşa'nın, 22 Eylül 1922 tarihinde İzmir’de, İkdam Gazetesi yazarı Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) ile yaptığı mülakat.

gibidir. Ordumuz o zamandan beri bir an durmamıştır ve tüm harekât ve hazırlıklarını düşmanın gözü önünde açıktan açığa yapmıştır. Yine bazılarının zannettiği gibi, düşmanın güçlerinden bir bölümünü Trakya'ya çekmiş olması da saldırıya geçişimize bir neden oluşturmamıştır, çünkü Sayın Paşa, bu güçlerin dikkate alınacak derecede önemli bir sayıda olmadığı düşüncesindedir. Bundan anlaşılır ki ordularımız bir yıldan beri her an için yurdu düşmandan temizleyecek bir güce sahip bulunuyordu ve şimdiye kadar bu gücü kullanmasının tek nedeni, millî davamız belki politik olarak çözümlenir, anlayışındandı. Gerçekten, saldırıdan önce yapılan politik girişimler de bunu kanıtlar.

Mustafa Kemal Paşa, zaferimizin büyük bir çabuklukla kazanılmış olmasına karşın pek o kadar kolay ve sıkıntısız geliştiğini de söylemiyor.

–Düşman, son derece güçlü bir biçimde ve pek dirençli olarak savaşmıştır, diyor.

Kaynak: Kaynak: ATATÜRK'ün Söylev ve Demeçleri; ATATÜRK Araştırma Merkezi, Ankara, 2006.